

Az alábbi cikk Maureen Freely, amerikai újságíró és fordító írása, amely Orhan Pamuk, török Nobel-díjas író műveinek fordításával kapcsolatban jelent meg a Washington Post-ban. Fordítsa le az alábbi angol szöveget magyarra, hogy a magyar közönség is megismerkedhessen a fordítás körülményeivel.

Orhan Pamuk's Translator Discusses Her Work

It began seven years ago in 2002, during an idle conversation over lunch. My longtime friend and schoolmate Orhan Pamuk had just completed what he described as his first and last political novel. As we gazed at the crowds reveling in Istanbul's first snowfall that winter, I asked whether he thought the book might bring him trouble. He laughed in that offhand and reckless way I had noted in so many others who had challenged Turkey's fiercely defended myths over the years. He was not at all concerned, he said. Judges don't read novels.

In those days, few people outside Turkey were interested in its literature. Though Pamuk had won prizes all across Europe and was respected in literary circles in London and New York, he had yet to crack the Anglophone market. So later that year, when I agreed to translate "Snow," my first aim was to recreate the narrative trance that makes the novel so hypnotic in Turkish.

In truth, I needed a break from the disruptions of freelance journalism and the heartache of my own novel, which, after four years of neglect in my effort to raise four children and perform a very demanding job, had been shunted aside. Set in Istanbul, my novel featured an American narrator whose Turkish classmates had been implicated in a political murder following the 1971 coup. Though they had survived torture and prison, my characters had gone on to challenge Turkey's national myths, live dangerous lives, and categorically refuse to explain themselves. Pressed with a direct question, they took long drags from cigarettes and composed evasive answers.

What a relief it was to escape into another writer's world and immerse myself in questions of language. The details proved to be all-consuming, as the distance between Turkish and English is great. Turkish is an agglutinative language, which means that root nouns often carry a string of 10 or more suffixes. Add to that the Language Revolution, which began in the 1930s with the aim of replacing all words of Arabic and Persian origin.

Maureen Freely, Orhan Pamuk fordítója beszámol munkájáról

Hét éve kezdődött, 2002-ben, egy ráérős beszélgetéssel ebéd közben. Régi barátom és egykori iskolatársam, Orhan Pamuk épp akkor fejezte be politikai regényét, amiről azt mondta, az volt az első és utolsó ebben a műfajban. Miközben bámultuk az Isztambul első hóesésében viháncoló tömeget, megkérdeztem, hogy szerinte bajba fogja-e sodorni a könyv. Abban a könnyed, vakmerő nevetésben tört ki, amelyet már megfigyeltem sok más olyan embernél is, akik az évek során ujjat merészeltek húzni Törökország hevesen védett mítoszaival. Azt mondta, nem nyugtalanítja a dolog, merthogy a bírák úgyszem olvasnak regényt.

Abban az időben kevés külföldi mutatott érdeklődést a török irodalom iránt. Bár Pamuk akkorra már számos irodalmi díjat besöpört Európa szerte, és úgy londoni mint New York-i irodalmi körökben is elismerték, még be kellett törnie az angol nyelvet preferáló könyvpiacra. A későbbiekben aztán, amikor beleegyeztem, hogy lefordítom a Hó című regényét, az elsődleges célom az volt, hogy visszaadjam azt a révült elbeszélő stílust, ami művét oly igézővé teszi törökül.

Valójában arra volt szükségem, hogy kiszakadjak a szabadúszó újságírás okozta, lépten-nyomon megjelenő nehézségekből és a saját, már négy éve félrehajított regényem szívfájdalmából, azon küszködve, hogy felneveljem négy gyermekem és megfeleljek a nagyon is embert próbáló munkahelyemen.

A regényem Isztambulban játszódik, és egy amerikai tudósítóról szól, akinek török osztálytársai belekeveredtek egy politikai gyilkossági ügybe az 1971-es puccsot követően. Noha a szereplők túlélnek a kínzásokat és a börtönt, megkérdőjelezzik Törökország nemzeti legendáit, veszélyesen élnek, és kategorikusan utasítják vissza az erről való magyarázkodást. Közvetlen kérdések nyomása alatt hatalmasokat szívnak cigarettájukból, és kitérő válaszokat fogalmazgatnak.

Micsoda megkönnyebbülés volt elmenekülni egy másik író világába, és elmerülni egy másik nyelv kérdéseiben! A mindent felemésztő részletek hatalmasok voltak, hiszen a török és az angol nyelv közötti különbség is óriási. A török todalékoló nyelv, ebből következik, hogy a szótő körül gyakran tíz vagy több todalék is láncba rendeződik. Az 1930-as nyelvújítás, ami azzal a határozott céllal indult, hogy az összes arab vagy perzsa jövevényszót kigyomlája a török nyelvből, már csak hab a fordító tányérján tornyosuló tortán.